Reîntîlnirea

— “Reunion”—

de Arthur C. Clarke

Traducerea: Faure Agachi

Din acel Clindar care păşise pe Pămînt, într-altă dimineaţă, cu trei milioane de ani în urmă, nu mai rămăsese nici un singur atom; căci trupul, uzat și reconstruit de nenumărate ori, nu reprezenta mai mult decît un înveliș temporar pentru inteligenţa iscoditoare pe care o adăpostea. Fusese remodelat în multe forme stranii, pentru misiuni neobişnuite, dar întotdeauna se reîntorsese la aspectul său umanoid, de bază.

Cît despre amintirile faptelor şi emoţiilor celor trei milioane de ani, petrecuţi pe mai mult de o mie de lumi, nici cel mai eficient sistem de memorizare, nu ar fi putut să le cuprindă pe toate într-un singur creier. Erau însă disponibile în orice moment, stocate în imensul depozit de memorie ce înconjura planeta. Ori de cîte ori dorea, Clindar putea retrăi, într-o deplină reevocare, orice porţiune a trecutului său. Putea să revadă o floare sau o insectă asupra căreia privirea sa poposise o clipă, cu zeci de mii de ani în urmă, să audă glasurile creaturilor dispărute de milenii, să simtă miresmele lumilor mistuite de multă vreme în rugurile funerare ale propriilor sori. Nimic nu era pierdut pentru el - dacă dorea să-și amintească.

Așa că atunci cînd primise semnalul, în timp ce nava de aur era pregătită pentru călătorie, se dusese în Palatul Trecutului şi lăsase străvechile-i amintiri să se reverse înapoi în memorie. Acum i se părea că doar ieri - nu cu trei milioane de ani în urmă - vînase cu oamenii-maimuţă şi îi arătase Lunatecului cum să aleagă pietrele ce puteau fi folosite drept cuţite.

„Sînt treji”, rosti o voce molcomă în adîncurile creierului său. „Se mişcă prin navă”.

Era bine, cel puţin erau în viaţă. Primul raport al robotului indicase o navă a morţilor, şi trecuse timp pînă ce adevărul ieșise la iveală. Va fi o surpriză pentru oaspeţi, gîndi Clindar, să se trezească atît de departe de casă şi spera că vor aprecia aceasta. Erau puţine lucrurile pe care nemuritorii le apreciau şi preţuiau mai mult decît surpriza: cînd nu va mai rămîne nimic surprinzător în univers, se va putea muri - obişnuiau să spună.

Mergea prin peisajul variat al micii lumi, savurînd momentul, căci fiecare din aceste întîlniri era unică şi fiecare contribuia cu ceva nou la aspectul şi scopul vieţii sale. Deşi singur pe stînca plutitoare, nenumărate miliarde de entităţi priveau prin ochii săi şi îi împărtășeau senzaţiile, şi încă multe alte miliarde o vor face în vremurile ce vor urma; cele mai multe vor fi avînd

aproximativ aceeași formă, fiindcă aceasta era o întîlnire care interesa mai ales acele inteligenţe ce puteau fi numite umanoide. Dar nu vor fi puţine creaturile mult mai stranii, şi multe dintre ele se numărau printre prietenii săi. Către toţi aceşti spectatori de multiple forme transmise un salut glumeţ - o infinit de complexă şi subtilă variantă a butadei universale, ce se poate traduce brut prin cuvintele: „Ştiu, toţi umanoizii arătăm la fel - însă eu sînt cel perfect".

Monolitul ceresc nu era singura casă a lui Clindar, dar pe aceasta o îndrăgea cel mai mult, căci era plină de amintiri ce nu necesitau reînvierea în Palatul Trecutului. Locuise pe ea cu treizeci de mii de ani în urmă, împreună cu un grup de prieteni dispersaţi prin Galaxie după aceea, iar efluviile acelor zile încă mai stăruiau, ca o blîndă mîngîiere a zorilor eterne.

Şi pentru că se afla departe de zdrobitorul impact al marilor centre de civilizaţie, constituia un loc perfect de întîmpinare şi liniștire a vizitatorilor speriaţi sau nervoşi. Aceștia puteau fi impresionaţi, dar nu covîrşiţi, ameţiţi dar nu alarmaţi. Văzîndu-l doar pe Clindar, nu se temeau de forţele şi potenţialele concentrate în el; puteau afla de acestea cînd ar fi fost mai pregătiţi, sau niciodată.

Faţa superioară a marii stînci era împărţită în trei nivele, cu vila la cel mai înalt capăt şi cu şorţul neted al platoului de asolizare la cel mai coborît. Între acestea, şi ocupînd mai mult de jumătate din suprafaţa totală, se găseau pajiștile şi bazinele şi împrejurimile şi pîlcurile de copaci printre care Clindar presărase suvenirurile a mii de lumi şi sute de civilizaţii. Forţa de muncă necesară menţinerii în condiţii ireproşabile a acestor frumuseţi născute în cer, nu se afla nicăieri la vedere. Animalelor simple şi mașinilor mult mai complexe ce le supravegheau li se ordonase să rămînă ascunse pînă cînd întîlnirea va lua sfîrșit. Mîncătorul-de-Iarbă şi Doborîtorul-de-copaci, deşi total inofensivi, puteau provoca o spaimă cumplită fiinţelor care i-ar fi întîlnit fără o pregătire prealabilă. Și deoarece tuturor civilizaţiilor le plac covoarele zburătoare, singurele animale vizibile acum pe suprafaţa stîncii erau două creaturi colorate strălucitor, ce fîlfîiau de jur împrejurul său, emiţînd un murmur slab, muzical. Pentru moment le îndepărtă cu un gest şi ele ondulară dispărînd în copaci.

Clindar nu se grăbea niciodată, exceptînd situaţiile cînd era absolut esenţial, graba fiind un semn al imaturităţii - şi mortalităţii.

Poposi pentru un lung răstimp lîngă bazinul din inima lumii sale, privind oglinda lichidă ce reflecta cerul de deasupra şi reverbera oceanul de dedesubt. Era foarte mîndru de micul lac - rezultatul unui experiment ce durase cîteva mii de ani pînă se desăvîrşise. Şase specii de peşti, de pe şase planete diferite, convieţuiau acolo privindu-se pofticios, dar învăţaseră dintr-o amară experienţă că biochimia lor avea un înalt grad de incompatibilitate.

Privea încă în bazin, cînd zări umbra navei de aur trecînd peste el şi îndreptîndu-se spre platoul de la capătul stîncii. Ridicîndu-şi ochii, o văzu oprindu-se în aer, dematerializîndu-şi secţiunea centrală şi eliberînd încărcătura pe care o transportase peste ani lumină. Artefactul strălucitor de metal şi plastic care cobora în focarul abia vizibil al cîmpului de forţă, nu părea mai primitiv decît cele mai multe cosmonave din prima generaţie. Cînd atinse suprafaţa rocii cîmpul ce îl susţinea dispăru şi nava de aur se îndepărtă pentru a fi gata din nou peste o sută de ani, sau peste o mie, după cum va fi necesar.

Prima astronavă de pe Pămînt sosise. De ce, se întrebă, le trebuise atît de mult timp?

* * *

Clindar stătea, în întregime vizibil, la capătul scării largi ce cobora pînă la platforma de debarcare. Era dificil, gîndi, să se poată imagina - un contrast mai izbitor decît cel dintre cele două nave aflate acolo. Noua sosită era uriaşă şi greoaie, acoperită cu componente de echipament grosolane, părînd să fi fost fixate pe ea ca elemente ulterioare construcţiei. Propriul său vehicol, odihnindu-se la o sută de paşi mai departe, era doar o fracţiune din aceasta şi forma sa suplă, de proiectil alungit, era însăşi întruchiparea vitezei şi puterii. Chiar în repaos părea gata să se avînte spre stele.

Oaspeţii nu puteau să nu îl observe şi să nu se mire, în van, de forţa ce-l propulsa în văzduh. Pentru oricare călător spaţial curios constituia de la bun început o provocare - şi o momeală.

Îl văzuseră. Se zăreau, prin ferestrele navei, gesticulînd; îşi putea imagina foarte clar supriza lor. Veniseră tot acest drum - de acum trebuiau să realizeze că erau în alt sistem solar - şi se aşteptau să întîlnească fantasticele creaturi ale unei evoluţii străine. Ceva atît de evident uman ca sine putea fi ultimul lucru pe care l-ar fi anticipat.

Oricum vor avea partea lor de straneităţi la timpul potrivit, dacă minţile lor vor putea face faţă. O avanpremieră era aici, în linia de capete ciclopice care flancau scările. Deşi nu întîlneai două la fel, erau toate aproximativ umane, şi bazate pe realitate. Unele nu aveau ochi, altele aveau patru; unele aveau guri sau nări, altele nu; unele posedau senzori pentru o bandă largă de radiaţii altele nu percepeau altceva decît lumina obişnuită.

Fusese un timp cînd multe din ele i se păruseră urîte şi chiar respingătoare, dar acum îi erau atît de perfect familiare încît uneori găsea că era greu să-și aducă aminte care dintre ele i se păruse hidos. După ce străbătuse mii de lumi, nimic străin nu îi mai apărea neuman.

Începu să coboare încet, pe lîngă capetele grave ale prietenilor săi nemişcaţi şi tăcuţi. Chipurile înrămate de ferestrele navei stăteau la fel de nemişcate, privindu-l. Nu aveau cum să ghicească de cîte mii de ori erau depăşiţi numericeşte și cît de mulţi ochi îi priveau prin ai săi.

Ajunse la piciorul scării și începu să se deplaseze de-a curmezişul multicolorei tapiserii de mușchi ce acoperea platforma de debarcare. Cu fiecare pas, mici valuri de culoare se unduiau peste covorul viu, sensibil, amestecîndu-se și fuzionînd în complexe figuri de interferenţă ce păleau încet, pierzîndu-se în depărtare.

Clindar merse printre desenele dănţuitoare ale valurilor create de tălpile sale, pînă cînd se află la mai puţin de patruzeci de paşi de navă; acum ocupanţii acesteia puteau să-l vadă şi ei la fel de clar. Se opri şi îşi ridică mîinile în gestul care, de la un capăt la celălalt al universului, proclama: „Nu sînt înarmat - Am intenţii pașnice”. Apoi așteptă.

Nu credea că avea să aştepte prea mult - probabil cîteva ore, sigur nu mai mult de cîteva zile. Ar fi trebuit să fie emoţionaţi şi curioşi, şi deşi prevăzători, vor fi fiind destul de inteligenţi ca să realizeze că erau complet în puterea sa. Dacă ar fi dorit să le

facă vreun rău, şubrezii pereţi ai construcţiei lor nu le puteau oferi nici un fel de protecţie.

Deja - atît de curînd! - unul dintre ei dispăru din fereastră, îndreptîndu-se spre interiorul navei. Ceilalţi continuau să privească manevrîndu-şi instrumentele şi discutînd. Aveau un fel de dispozitiv de înregistrare îndreptat spre el; nu îşi putea aminti nici o rasă care omisese să facă aceasta.

O uşă se deschise într-una din laturi. Greoaie şi stîngace în costumul protector, o fiinţă stătea la intrare ţinînd în mîini un pachet mare, plat. Fără îndoială aceste creaturi ştiau că puteau respira atmosfera, dar erau de asemenea conştiente de pericolul contaminării. Acţionau cu precauţie şi îi aprobă.

Fiinţa păşi pe muşchi şi se opri pentru un moment, tulburată de frumuseţea valurilor ce i se năşteau sub tălpi. Apoi privi în sus spre Clindar şi ridică pachetul. După un moment de ezitare, înaintă.

Încet, prevăzător, hominidul venea spre el, părăsind adăpostul grotei sale metalice. Clindar rămase nemişcat, relaxat dar atent, reamintindu-şi multe întîlniri de pe multe alte lumi.

Ajunsă doar la cîţiva paşi distanţă, creatura se opri şi întinse încet o mînă cu palma deschisă. Astfel, gîndi Clindar, se salută între ei; gestul era unul comun printre bipede, îl întîlnise deseori. Întinse la rîndul său propria-i mînă.

Degete subţiri, lipsite de unghii, cuprinseră mănuşa flexibilă, întîlnindu-se peste ani-lumină şi ere. Ochii amîndurora se închiseră, ca şi cum spiritele pe care le reflectau ar fi depăşit intermediul vorbirii. Apoi hominidul îşi coborî privirea şi îi înmînă pachetul.

Acesta consta din duzini de foi foarte subţiri, dintr-un material uşor, tare, acoperite cu gravuri şi desene. Primul era o diagramă astronomică simplă, evident a sistemului planetar din care venea fiinţa. Săgeţi indicau vehement a treia planetă numărînd dinspre steaua centrală.

Clindar întoarse pagina. Acolo, minunat executate într-o tehnică de aparenţă tridimensională, erau imagini ale unui glob văzut din spaţiu; şi recunoscu îndată continentele.

Arătă spre sine, apoi spre inima Africii. Era uluit vizitatorul? Nu putea şti, este imposibil să judeci reacţiile altui hominid pînă cînd nu-l cunoşti îndeaproape; expresiile unor emoţii de bază ca

frica şi ostilitatea sînt aproape în întregime arbitrare, diferind de la specie la specie.

Uitînd, pentru un moment de vizitator privi familiarul triunghi teşit a cărui formă se modificase atît de puţin în cele trei milioane de ani. Dar totul în acel triunghi - animalele şi plantele pe care le cunoscuse odinioară şi probabil climatul și topografia de amănunt a solului - se vor fi schimbat pînă aproape de nerecunoscut.

Iar aceste creaturi se transformaseră din sălbaticii flămînzi care fuseseră strămoşii lor. Cine ar fi putut visa că fiii Lunatecului vor ajunge atît de departe; deşi văzuse aceasta petrecîndu-se de atîtea ori în trecut, întotdeauna, i se păruse un miracol.

Unele civilizaţii erau incredibil de ignorante în privinţa propriului lor trecut. Clindar se întrebă dacă aceștia vor fi avînd vreo părere despre drumul parcurs de la peşteră la nava spaţială. Desigur, nu puteau ghici cele ce vor urma. Făcuseră primii paşi şovăitori spre stele - dar libertatea spaţiului era numai un simbol, nu întotdeauna bine definit, accesibil unui anume nivel de înţelegere. Fuseseră mulţi cei care rezistaseră pasului peste pragul universului, doar pentru a fi zdrobiţi de dezvăluirea tainelor prea mari pentru puterea lor de stăpînire. Unii supravieţuiseră, cu preţul renunţării la stele şi al închistării în propria lor lume, în spatele barierii de ignoranţă. Spiritul altora fusese atît de zdruncinat încît pierduseră voinţa de a trăi, iar planetele lor reintraseră în stăpînirea animalelor necuvîntătoare.

Căci erau cîteva cazuri prea grele pentru a putea fi suportate; şi pentru multe specii acestea includeau darul adevărului şi darul veşniciei. În timp ce întorcea paginile cărţii care îi fusese înmînată, oprindu-se să privească diagramele şi fotografiile saturate cu informaţii vizuale, Clindar se întrebă dacă oaspeţii erau gata să facă faţă imensei făgăduinţe a vreunuia dintre ele.

Iar dacă vor dori să le primească, arta şi ştiinţa a mii de lumi se vor revărsa asupra lor. În subteranele băncilor de memorie ale acestei planete se aflau depozitate răspunsurile la întrebările care îi obsedau, - vindecarea tuturor bolilor, soluţiile tuturor problemelor de materii prime, energie şi repartiţie - probleme pe care semenii săi le rezolvaseră de atît de mult timp încît acum le venea greu să creadă că existaseră vreodată.

Li se putea arăta arta stăpînirii trupului şi creierului, încît să poată atinge întreaga expresie a puterii fără să-şi irosească viaţa ca fantome intelectuale într-o minunată mașină, sub capacitatea lor de a o manevra. Puteau sfărîma dominaţia durerii astfel ca aceasta să devină o santinelă, nu un tiran, trimiţînd mesaje pe care raţiunea era capabilă să le accepte sau să le ignore, după bunul său plac.

Mai mult decît atît, ar putea să aleagă momentul morţii cînd ar dori. Li s-ar arăta multiplele căi ce duc dincolo de mormînt şi preţul care trebuia plătit pentru nemurire în toate formele ei.

Li s-ar deschide dinainte perspectiva timpului infinit, cu toate spaimele şi promisiunile ei. Unele minţi puteau înţelege, altele nu: aceasta era linia despărţitoare între cele care moșteneau universul şi cele care erau doar animale inteligente. Nu exista nici o cale de a spune în care din categorii se va încadra vreo specie, pînă cînd nu atingea momentul ei de adevăr - moment de care noii veniţi se apropiau atît de iute, deşi în totală ignoranţă.

Acum, pentru mai bine sau mai rău, trebuiau să lase în urmă jucăriile şi iluziile copilăriei. Căci vor urmări istoria şi gîndurile a miliarde de civilizaţii, vor descoperi că nu erau unici - că se aflau într-adevăr jos pe scara evoluţiei cosmice. Şi dacă, asemeni multor societăţi primitive, cultura lor încă mai credea în zei şi spirite, trebuiau să abandoneze aceste fantezii şi să facă faţă crudului adevăr. Poate nu în secolele viitoare, dar într-o zi şi ei vor porni spre inima Galaxiei, descoperind forţele titanice ce se frămîntă acolo, printre cele mai vechi dintre stele, minunîndu-se de inteligenţele care le pot controla.

Între timp, era de lucru; iar o lume aştepta să-şi întîlnească oaspeţii.

Stînca începu să se mişte, rotindu-se în jurul axei, astfel încît curcubeul strălucitor al inelelor se deplasa pe cer. Accelerînd constant, insula aeriană se îndreptă spre cascada ce acoperea întregul orizont şi cele două turnuri gemene care o flancaseră pînă atunci dispărură în depărtări.

Cerul de deasupra devenise un mănunchi de fîşii vărgate, alburii, alunecînd veșnic din stele. Într-o izbitoare tăcere, stînca pătrunse în zidul de nori şi soarele auriu se topi într-un crepuscul roşiatic.

Amurgul se transformă în noapte, dar pe insulă domnea, licărind, slab luminiscenţa palidă a muşchiului şi a copacilor. În afară de această licărire, nimic nu era vizibil, exceptînd vălătucii de ceaţă şi vapori ce se învolburau pe lîngă ea cu o viteză inimaginabilă. Stînca părea că se mişcă prin haosul de dinaintea Creaţiei, sau că trece frontiera dintre viaţă şi moarte.

În cele din urmă ceaţa începu să se subţieze; forme vagi de lumină clipeau în faţa ei, pe cer. Şi deodată, ieşi dintre nori.

Dedesubt era încă marea fără de sfîrşit, luminată blînd de razele alb-sidefii revărsate de curcubeul de cristal de pe cer. Împrăştiate pe ocean în mulţimi fără număr, de la nivelul valurilor pînă la înălţimile stratosferei, pluteau insule aeriene de toate formele şi mărimile posibile. Unele erau strălucitor luminate, altele simple siluete pe fundalul cerului; majoritatea erau nemişcate, dar cîteva se deplasau cu rapiditate ca nişte transatlantice în rada unui mare port, la ora fluxului de după-amiază, cu balizele şi luminile sclipind în jur. Era ca şi cum o întreagă galaxie ar fi fost capturată şi adusă pe acel tărîm; iar capătul superior se topea imperceptibil în pulberea strălucitoare a Căii Lactee.

După trei milioane de ani în sălbăticie, fiii maimuţelor ajunseseră la prima așezare a Celor din Stele.

[Originally published in „*Infinity Two*”, 1971. În românește povestirea a fost publicată în *Jurnalul SF* nr. 84/ 1994]